

Základy filozofie

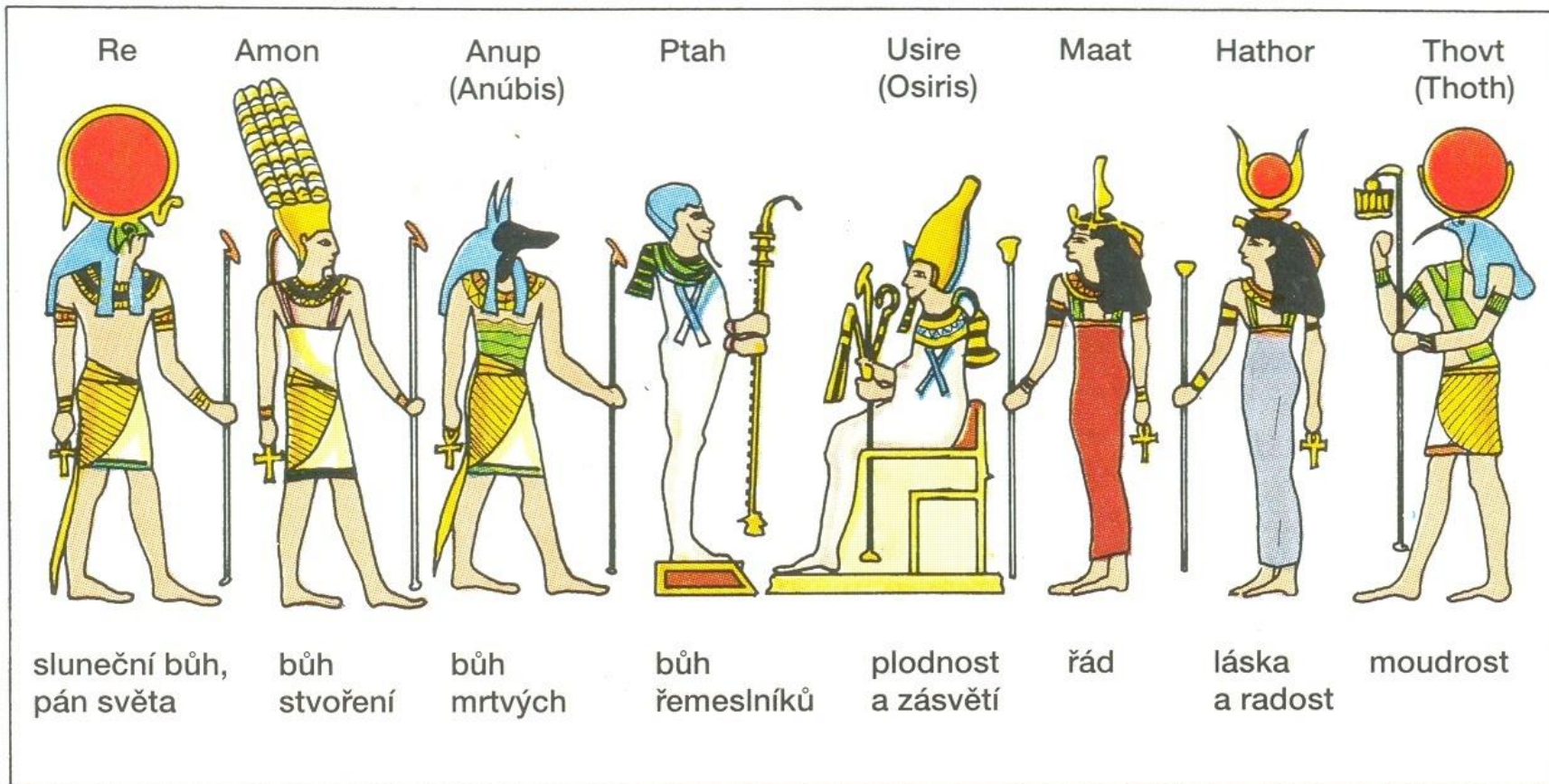
Předřecká východní filozofie – Egypt a Mezopotámie

Egypt

- Egyptská civilizace **patří mezi nejstarší kultury naší planety.**
- Vývoj starověkého Egypta se člení do následujících období:

– Archaická doba	3150 př.n.l.	= sjednocení Egypta
– Stará říše	2900 – 2040 př.n.l.	= pyramidy v Gíze
– Střední říše	2040 – 1537 př.n.l.	= znovusjednocení, centralizace
– Nová říše	1537 – 715 př.n.l.	= vrchol moci Egypta
– Pozdní doba	715 – 332 př.n.l.	= úpadek, antické vlivy

- Egyptské náboženství bylo **polyteistické** (mnohobožství), kdy zvláštní roli hrála **sluneční božstva**.
- **V Nové říši** splývá sluneční bůh Re s bohem stvoření Amonem – **panovník (faraon) nese titul „syn Rea“**.
- Kolem roku 1360 př.n.l. se „**kacířský král**“ **Achnaton** (Amenhotep IV.) **pokusil prosadit monoteismus** → za boha prohlásil **Atona (sluneční kotouč)**.
- Byl v této snaze neúspěšný, přesto však jeho výhradní zaujetí pro nové božstvo a **zanedbávání vlády téměř ohrozilo existenci Egypta**.

Důležitá egyptská božstva

v Achnatonově „slunečním hymnu“ se říká:

Krásné a zářící se objevuješ na obzoru,

ó slunce živoucí, počátku všeho žití!

Když na východě objevilo ses, zemi jsi naplnilo krásou svojí.

- Hlavním znakem egyptského náboženství byl **důraz na zásvětní (posmrtný) život** (balzamování mělo udržet životní sílu duše):
 - **Kniha mrtvých** (úplný název je *Kapitoly o vycházení z hmotného světa do Bezbřehé záře*) líčí **příchod mrtvého do „říše západu“ jako soudní přelíčení**:
 - Srdce (duše) mrtvého je vyvažováno spravedlností.
 - Mrtvý provádí „doznání“ a obhájí pozemské skutky.

Vážení duše - reliéf s tímto výjevem pochází z Huneferova papyru z období XIX. dynastie (1292-1186 př.n.l.) a v současnosti je v Britském národním muzeu.

- Z období **kolem roku 900 př.n.l.** se dochovaly tzv. **Knihy přísloví**, velmi podobné biblickým sbírkám, které obsahují:
 - **Zjištění o lidské existenci.**
 - **Rady pro řádný život.**

např. Naučení muže synovi:

Bud' příkladem, aniž bys ovšem nějak přeháněl.

Lenost nepřichází na moudrého člověka.

*Důvěru vzbuzuje mlčenlivý, jenž sklání záda;
znamenitý je ten, jenž dovede držet slovo.*

*Využij (moci) slov dříve,
než použiješ síly...*

*Pohled',
velká je přízeň boha (tj. krále),
tvrdý je jeho trest
a účinná jeho moc...*

*Z nevědomého činí znalce
a z nenáviděného oblíbence.*

*Dokáže, že prostý překoná mocného,
že poslední se stane prvním.*

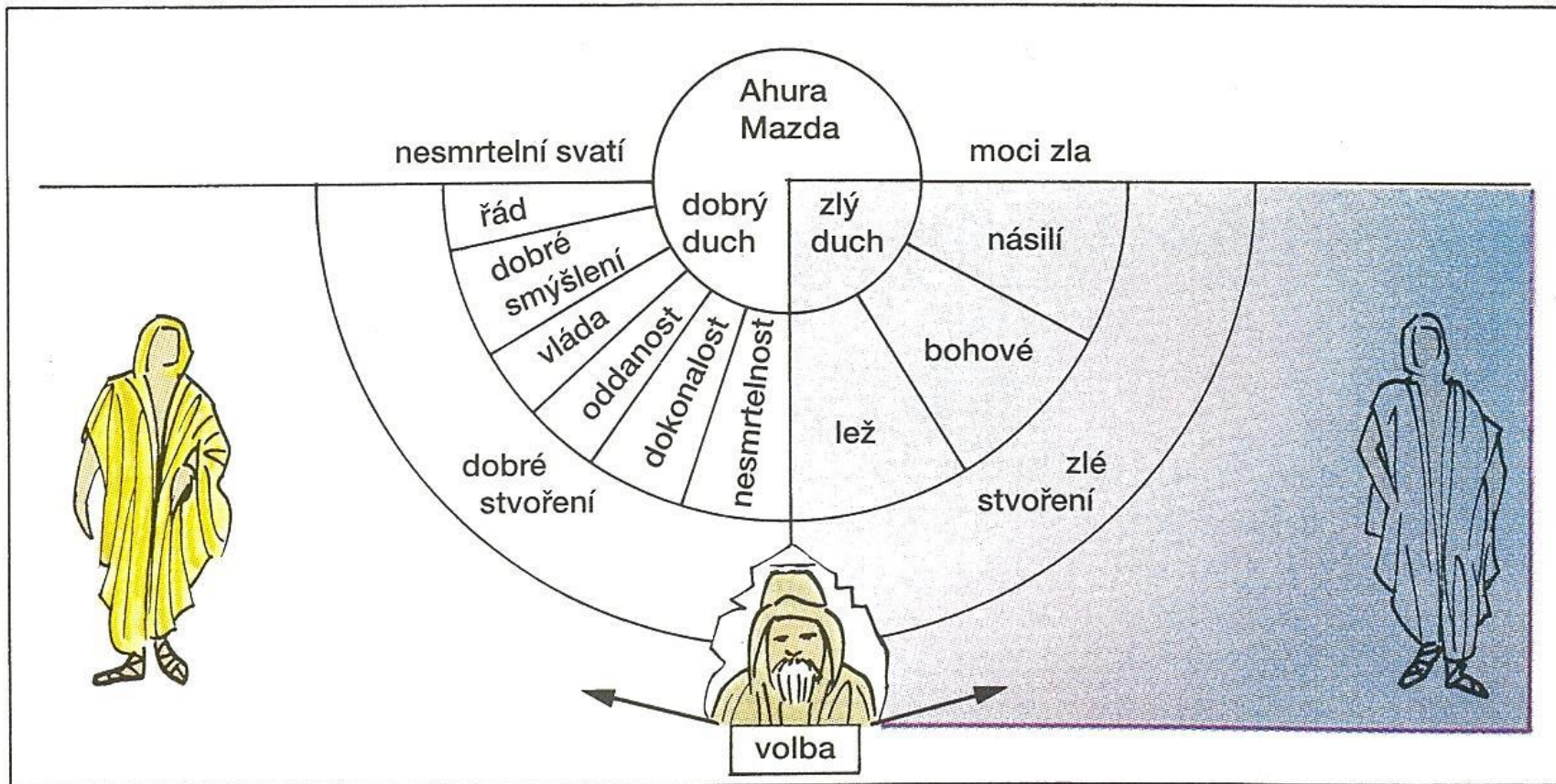
- **Achnaton a Nefertiti** - dokument

Mezopotámie

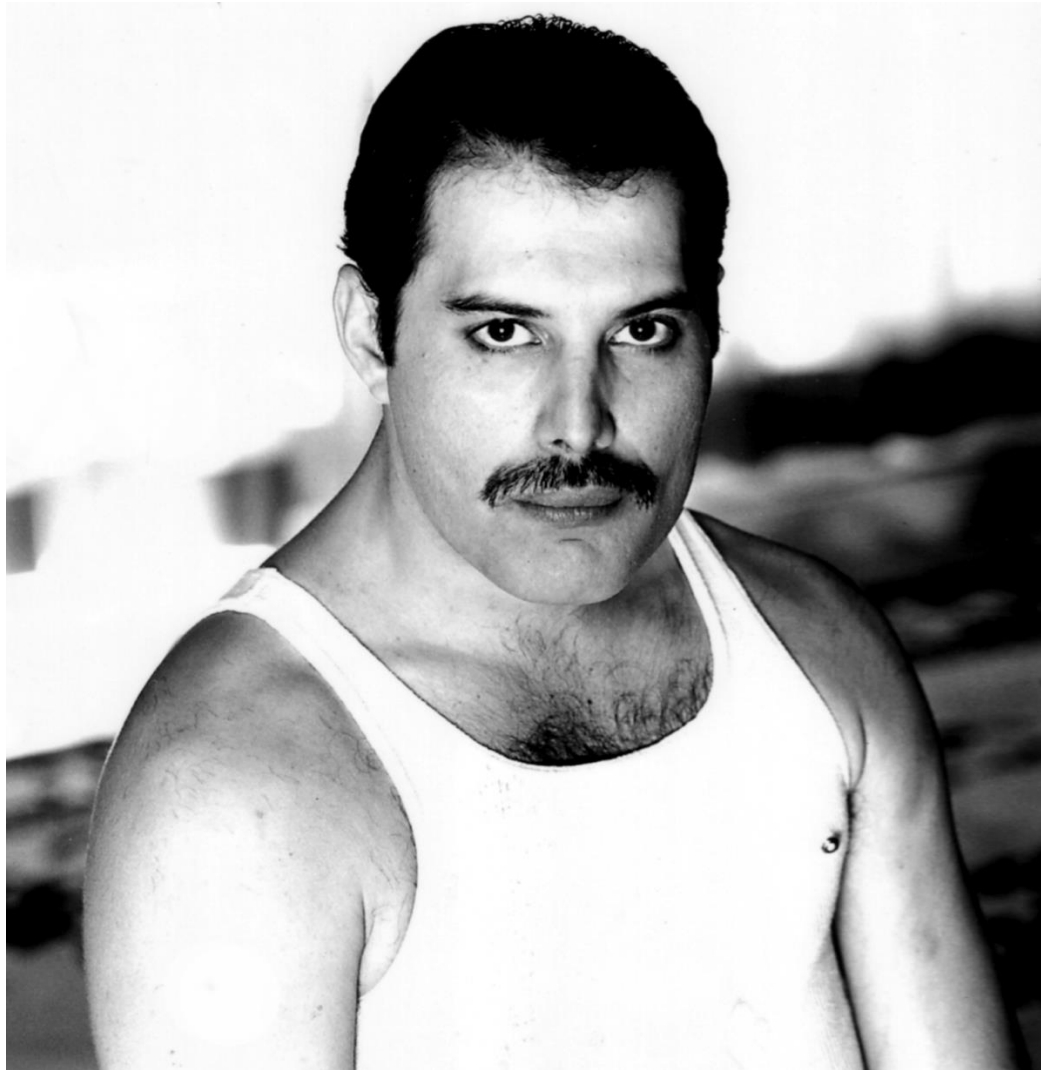
- Označení pro starověké říše v **mezi řekami Eufratem a Tigridem**:
 - Sumer
 - Akkad
 - Assýrie
 - Babylon
- Mezopotámie je **místem vzniku velkých eposů o stvoření světa** – např. epos o Gilgamešovi

Irán

- **Zarathuštra (lat. Zoroaster)** - cca 560 př.n.l. - opět existenčně nejistá postava – založil **monoteistické náboženství** tzv. **zoroastrismus**.
- **Od 10. století**, kdy se pod tlakem muslimů přesunuli **do Indie**, se vyznavači tohoto náboženství označují jako **Pársové**).
- Pársové jsou **jednou z nejvzdělanějších a nejbohatších etnických skupin v Indii**, trpí ale nízkou porodností, v důsledku čehož se jejich počet snižuje (dnes cca 110 000 lidí).

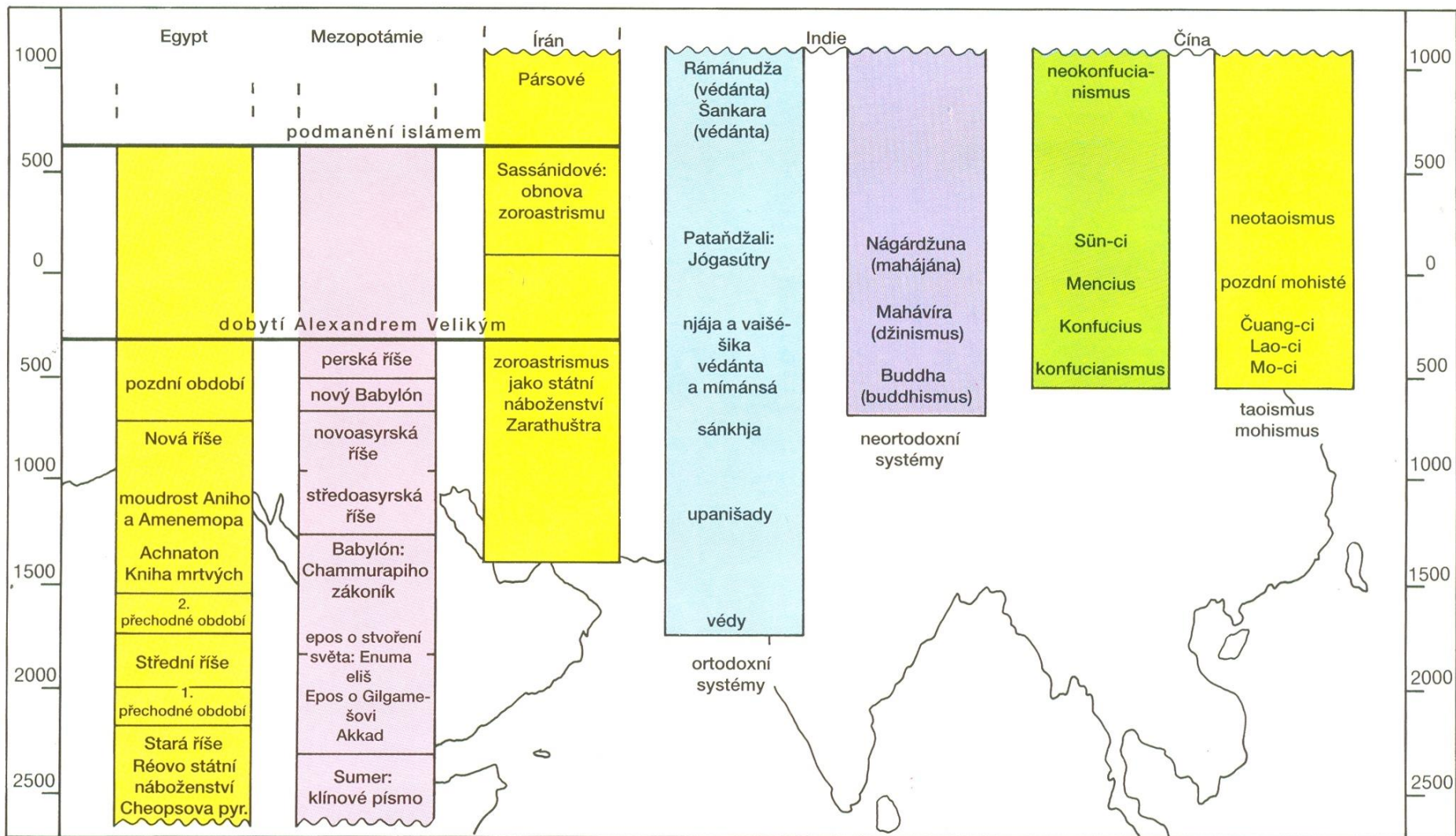

Írán: Zarathuštrův obraz světa

**Mezinárodně nejznámějším Pársem byl zpěvák Freddie Mercury (1946-1991),
rodným jménem Farrokh Bulsara.**

- Zarathuštra popisuje **svět jako bitevní pole dvou principů**:
 - **Svatý duch (dobro)**
 - **Zlý duch (zlo)**
- Celý zápas má trvat po dobu 4 epoch, z nichž každá obnáší 3000 let.
- **Člověk** má podle z. tělesnou a duchovní existenci a **stojí před volbou, kterým principem se bude řídit.**
- Z. nakonec předpokládá „**světový soud**“, kde každý „**vydá počet ze svých myšlenek a skutků**“ a podle toho **bude tvrdě ztrestán nebo naopak odměněn spásou a nesmrtelností.**

Přehled: východní filosofie

Zdroje:

- Jostein Gaardner, Sofiin svět, Román o dějinách filosofie. Praha : Albatros, 2006.
- Encyklopedický atlas filosofie, P. Kunzmann a kol., Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001.
- Jaroslava Schlegelová, Základy filozofie 1. – 4. část, Praha. S&M, 1991.
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Starov%C4%9Bk%C3%BD_Egypt
- <http://www.egyptologie.cz/1512/achnatonuv-hymnus-na-slunce/>
- <http://elartedelnilo.blogspot.cz/2012/08/escultura-imperio-nuevo-parentesis-de.html>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Kniha_mrtv%C3%BDch
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Nau%C4%8Den%C3%AD_mu%C5%BEE_synovi
- <http://historie.nekonecne.net/?str=starovek&pg=egypt3>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1rsov%C3%A9>
- <http://www.fanpop.com/clubs/freddie-mercury/images/31872953/title/freddie-mercury-hq-photo>